

Kaj pravi politika?

Sedaj, ko so se duhovi pomirili in je že vsakdo povedal svoje mnenje o pogodbi med sosednima državama, smo se namenili posneti poglavitne sodbe o pogodbi.

V nasi državi

Je vse časopisje vriskalo od veselja. Rimski listi so pisali, da je pogodba za Reko neprecenljivo dejanje Mussolinijeve vlade, ki je znala brez meča pridobiti Reko, ki je bila prvotno namenjena Hrvatski, kasneje pa kot samostojna država. Časniki so zatrjevali, da pomeni pogodba za Italijo resničen, trajen dobiček, za Jugoslavijo pa bo pogodba važna, samo če bo zvesta v prijateljstvu, zakaj Italija je ponudila obrambo proti bolgarskim ali mažarskim napadom le dotlej, dokler bo Jugoslavija prijateljica Italije, Reka pa na vsak način ostane Italiji.

Pri nas doma

so bile sodbe različne. Goriška organizacija je gledala pisano na pogodbo, pravtako istrska in vobče, ako hočemo odkrito povedati, celokupno naše ljudstvo. Nasprotno pa je dr. Vratovič, ki je v odboru tržaške «Edinosti», povedal, da prinese pogodba velike dobrote nam Primorcem. Naravnost zveselilo pa se je vsled pogodbe tržaško vodstvo: dr. Wilfan, Slavik in Čok so šli na postajo čestitat gg. Ninčiču in Pašiču, ker da sta sklenila tako srečno pogodbo.

V Jugoslaviji

se mnenja tudi silno križajo. Vladna stranka je odobrvala pogodbo, ker so se bali na pomlad vojsko z Mažari in Bolgari in pa ker se je potom pogodbe utrdil Pašič v notranjosti države. Vsi radikalni listi so zelo hvalili Pašiča in Ninčiča. Nasprotnega mnenja pa so Slov. ljud. stranka (Dr. Korošec), Demokratska stranka (Pribičević, Davidovič, Žerjav), Muslimani (Spaho), Zemljoradniška stranka (Pucelj). Vse te stranke so podale izjave, ki bi se zdete skoraj neverjetne. Evo nekaterih:

V Beograd je namreč prišel v dnevi, ko se je podpisovala pogodba, neki laški časnikar, glavni urednik fašistovskega rimskega dnevnika «Corriere Italiano», katerega je osebno pooblastil Mussolini, naj se na licu mesta prepriča, ali sklepa on (Mussolini) pogodbo zares z jugoslovenskim narodom ali samo z belgrajsko vlado. To je povedal sam časnikar.

Zemljoradniki.

Bivši minister Pucelj je dejal laškemu časnikarju: «Naša stranka je kmetijska in ne nacionalistična, zato bi srčno pozdravila pogodbo z Italijo, ako bi vaša država ne ravnala tako grdo s Slovani, našimi krvnimi brati, ki so vaši državljani. Vedite, da smo kmetijska, stanovska stranka, vendar

nam vaše ravnanje greni srce». Laški časnikar: «Torej, kaj naj povem g. Mussoliniju?» G. Pucelj: «Dajte Slovencem in Hrvatom ljudske in srednje šole, svobodo organiziranja kulturnih društev in dovolite jim, da se smejo posluževati maternega jezika v vseh uradih».

Demokrati.

Bivši ministrski predsednik Ljuba Davidovič je dejal laškemu časnikarju: «Čemu neki zahtevate Reko? Saj veste, da jo boste morali vrniti v teku enega desetletja». Rimskega časnikarja je naravnost osupnila odkritosrčnost, s kakršno se upa govoriti belgrajski poslanec, ki je bil že ministrski predsednik in ki, kakor vse kaže, zna zopet priti na tisto mesto.

Ljudovci.

Dr. Korošec je precej časa govoril s časnikarjem o zatiranju Slovanov v Italiji. Konečno je dejal: «Tako ne more iti dalje. Danes smo še majhni. Trideset let se bomo razvijali, trideset let bomo rastli, po trideset letih pa vam bomo vojno napovedali, in srbski, hrvatski in slovenski konji bodo vodo pili iz Tibere». (Tibera je reka, ki teče skozi Rim).

Muslimani.

Dr. Mehmed Spaho je dejal rimskemu časnikarju: «Mi bi prisrečno pozdravili sporazum, ako bi znali, da se našim krvnim bratom v vaši državi godi pravica».

Pogodba potrjena.

V torek zvečer je belgrajski parlament odobril reško pogodbo. S tem je stopila pogodba v veljavo.

Kako je v Kanadi?

(Za izseljence v Severno Ameriko).

Kanada meri 10 milijonov kvadratnih kilometrov, je torej 3 krat večja od Italije. Ima pa samo 7% milijonov oseb, dočim jih ima Italija 38 milijonov. Podnebje je kontinentalno: kratko poletje, a toplo do 45%, zima pa strahovita, toplomer pade na -40, -50 pod ničlo. Kanada je izredno bogata z gozdovi. Srednja Kanada je prava žitnica. Polovica prebivalstva se bavi s kmetijstvom. Zapadni del države je bogat z ovsem, vzhodni pa s pridelovanjem sena in detelje. Rudokopi. V Kanadi kopljejo zlato, baker, srebro, nikel in železo; premog se tudi koplje, a ta ne zadostuje za domačo rabo. Kanada ima brez števila jezer, ki nudijo bogat ribji lov. Kaj izvažata Kanada? Pšenico, moko, les, lesne izdelke, papir, živino, kože, meso, sir, oves, ribe, usnje, kovine. Mesta v Kanadi so: Quebec (100.000) prebivalcev, Montreal (70.000), Ottawa (120.000), Halifax (50.000), Toronto (500.000), Winnipeg (200.000), Vancouver (200.000).

naš Janez!» Spoznala je svojega prvega sina Janeza — vojaka ...

S polja je prihitel oče, Stefan je prihitel iz hleva gledat svojega brata, ki ga ni več poznal, poslali so po gospoda Filipa v Hrušico, vsa vas je pozdravljala svojega rojaka-vojaka, ki se je vrnil iz vojske.

Na Meršnikovem ognjišču je bila ta večer gnječca. Veselo je plapolal ogenj, ob katerem se je kuhala v velikih loncih gnjat in druge dobrote za jutrišnji dan. Vsi so pa nepremično gledali v Janeza, ki je pravil svoje čudovite zgodbe.

In je pravil, kako je takoj, ko je vstopil v vojaško službo, prišel pod slavnega princa Evgena. Da je čisto pritlikav ta mož in da ga njegov kralj tam na Francoskem ni maral vzeti v

Priprave za volitve.

V ponedeljek se je vršil v Gorici zaupniški zbor, ki je bil še boljše obiskovan kakor prvi. Zaupniški zbor ni vzel naznanje odločno sporočilo poslanca Ščeka, da pod nobenim pogojem ne sprejme več kandidature, temveč je v sijajni manifestaciji zahteval, da g. Šček zopet kandidira. Zborovanje je trajalo cele tri ure. Predsednik dr. Besednjak je poročal o pogajanjih s Trstom glede kandidatske liste. Tržaško društvo zahteva, da bodi nositelj liste Tržačan. Goriško pol. društvo in «Pol. društvo za Hrvate in Slovence v Istri» pa zastopata stališče, da mora vladati pri vsem popolna enakopravnost. Ako je bil pri prvih volitvah nosilec liste Tržačan, mora biti pri sedanjih volitvah nosilec Goričan, a pri prihodnjih Istran. Goričani tolmačijo svojo zahtevo tako-le: 1. Ako smo bratje, mora vladati pri nas enakopravnost, se morajo odpraviti vsi privilegiji, ki jih tirja Trst; zato bodi vsaka dežela enkrat na prvem mestu. 2. Pri zadnjih volitvah je dal Trst 3000 glasov, Gorica pa 40.000. 3. Tržaško društvo je pisalo v Gorico pismo, v katerem stoji tudi te besede: «Vlada naj pariteta (enakost) med strujami». Ako je bil torej prvič nositelj liste pripadnik ene struje, zahteva enakopravnost, da naj bo sedaj na čelu pripravnik druge struje. 4. Ako bo Tržačan nosilec liste, obstoji verjetnost, da bo dobil Trst več zastopnikov kakor Goriško. Znano pa je, da stavijo goriški volilci vsled svoje izobrazbe, vsled svojih neštevilnih organizacij itd. veliko več zahtev na poslanca kakor tržaški volilci. Baš zato je pravično, da ima Goriška več zastopnikov kakor Trst.

Tržaško društvo ne odneha.

Trst pa od svoje zahteve ne odneha in se zdi, da hočejo dr. Slavik in prijatelji rajši razkol pri volitvah, nego da bi se odpovedali svojim predpavicam.

Goriški sklepi.

Zaupniški zbor je enoglasno sprejel resolucije: 1. Nositelj liste mora biti to pot Goričan, nato se vrstijo kandidati po enakopravnosti. 2. Ako bi se pokazalo, da Trst absolutno noče odnehati in da mu je ljubši razkol, potem naj se naš odbor zaradi ljubelega miru uda, toda dobiti moramo gotovo rekompensacijo (odškodnino); ta obstoji v tem, da kandidira za tržaškim nosilcem en Goričan, nato kot tretji kandidat «Društva za Hrvate in Slovence» kot zastopnik Istre, kot četrti zopet Goričan, kot peti zastopnik Trsta, itd.

Pogajalci so se razšli.

V ponedeljek popoldne so se zbrali pooblaščenca treh organizacij, pri čemer je dr. Slavik nele absolutno vztrajal pri svoji prvi zahtevi, ampak je kompromisni predlog Goričanov in

Istranov odbil. Tako so se razšli. Upamo, da se dr. Slavik vendarle premisli in da pride do skupnega nastopa.

Istrani so zborovali

Minoli četrtek se je vršil v Trstu občni zbor «Političnega društva za Hrvate in Slovence v Istri», katero je ustanovil dr. Dinko Trinajstić že davno pred vojno in v katerem so delovali največji istrski narodni delavci, kakor dr. Matko Laginja, Vekoslav Spinčić in pokojni Matko Mandič.

Velikasten zbor.

Na občni zbor so prišli zastopniki vseh stanov in bili so zastopani prav vsi okraji Istre brez izjeme. Med drugimi je bilo navzočih 12 seljakov. Ako vzamemo v poštev izredno slabo vreme, ki je bilo v Istri tisti dan in dan prej, ako vzamemo v poštev presneto slabe prometne razmere (neki seljak nam je povedal, da zgubi ravno tri dni), nadalje velikansko revščino (so družine, ki nimajo niti za sol), je številno vdeležencev občnega zbora sijajno. Brez dvoma je bil občni zbor najlepša manifestacije istrske narodne misli po vojni. Nad 80 pisem je došlo, v katerih so Istrani pozdravili društvo ter sporočili svojo solidarnost s sklepi občnega zbora.

Govorniki in sklepi.

Govorili so predsednik, tajnik Božo Milanović, odvetnik dr. Stojan Brajša, seljak Peter Sironić in mnogi drugi. Občni zbor je sprejel sledeče resolucije: 1. Občni zbor izraža svojo nevoljo ter dviga protest proti uvedbi laškega jezika v naše šole in proti temu, da se hrvatski in slovenski jezik ne poučuje niti toliko, kolikor predpisuje zakon. 2. Občni zbor obžaluje, da je g. dr. Slavik dejanski napadel dr. Biteznička, še bolj pa, da je ta incident objavila «Edinost», namesto da bi se rešil ta incident med štirimi stenami, kjer se je bil dogodil. 3. Občni zbor konstatira, da do danes dr. Stanger ni preklical žalitve, ki jo je javno storil na kozniški skupščini na naslov istrske duhovščine, ki je stala in stoji do mučenštva na braniku naših narodnih pravic. 4. Občni zbor obsoja nemoralni način blatenja našega tajnika, vzornega svečenika in požrtvovalnega narodnega delavca B. Milanovića ter mu izraža popolno zaupanje. 5. Občni zbor se popolnoma strinja s predlogom «Goriškega političnega društva Edinost», ki zahteva ustanovitev «Narodnega sveta», v katerem bodo zastopniki našega, tržaškega in goriškega pol. društva in ki bo naša vrhovna narodna instanca. 6. Občni zbor protestira proti vinskemu davku. — Občni zbor je izvolil ožji in širši odbor, čigar predsednik je dr. Stojan Brajša; tajnik Vlado Sironić. Društvo je otvorilo svojo ljudsko informacijsko pisarno začasno v prostorih «Malega lista».

PODLISTEK

Gospod Filip Meršnik

(Odlomek zgodovinske povesti, Jaka S.)

III.

Se ena velika sreča je čakala starega Meršnika; saj pravijo, da gre v tretje rado. V soboto pred opasilom zjutraj je vsa vas ostrmela. V vas je na težkem vojaškem konju prijezdil vojak y čudni obleki, v visoki kapi z vihrajčim peresom. In ta vojak je svojega konja obrnil naravnost proti Meršnikovi domačiji.

Mati Urša je ravno vsajala velike hlebe v peč, ko se je med vrati prikazala visoka postava vojakova. Lopar je omahnil materi iz roke, razširila je svoje roke in zaklicala: «Križ božji,

vojaško službo, da so mu dali zbadljivo ime «mali kapucinar». Cesar je pa vzel tega princa v službo in mu izročil poveljniško mesto najprej v Italiji zoper Francoze, nato pa tam v ogrski deželi zoper Turke. Evgen je na Laškem Francozom zapel tako pesem, da jo bodo na večne čase pomnili, parkrat premagal Turka in je sedaj pred Belim gradom. Pa je nato opisaval Janez lepe laške dežele, rodovitne kraje okoli Gorice, pravil o Turkih, ki so kruti kot pasjeglavci, o Donavi, ki je široka, da je ne preseže tvoje oko, nato o ubogih kristjanih, ki jih Turki grozno mučijo, o Temešvaru, strašno utrjeni posadki, kjer je bil on ranjen. Nato je podbežki vojak pravil, da ga je sam princ Evgen pohvalil in mu dal dvajset cesarskih zlatnikov in konja, da

more iti nazaj v svojo domačijo, pa še prijazno priporočilno pismo-dopustnico.

Nato se je Janez vračal čez Zagreb in Ljubljano proti Trstu. Šele na Kozini je v Požarjevi gostilni zvedel, kakšen praznik bodo imeli njegovi ljudje v domači vasi, zato je hitel, kar se je dalo, da je prej prispel v Podbeže.

Tako je govoril Janez. Do polnoči so fantje in možje strmeli vanj in poslušali čudovite dogodbe.

Stari Meršnik je s solzami v očeh zahvaljeval Boga: «Bog pa je res dober oče; mislil sem, da je pozabil name, no, mi pa pošlje tako plačilo za vse križe in nadloge, da ga od daleč nisem upal. Kako se mu bom dosti in lepo zahvalil!»

(Dalje)

GOSPODARSTVO

Trgovska pogajanja

med Italijo in Jugoslavijo so se pričela v soboto v Beogradu. Jugoslavijo zastopata g. Otokar Rybar, ki je ravnatelj oddelka za izvrševanje mednarodnih pogodb v belgrajskem zunanjem ministrstvu in še eden Slovenec: dr. Janko Hacin, podravnatelj 1. hrvatske hranilnice v Beogradu. Nadalje so: Sava Kukič, carinski ravnatelj, Marka Bauer, tajnik zagrebške zveze veleindustrialcev. Italijo zastopata zlasti kom. Luccioli in kom. Giovanni Belli, glavni podravnatelj ministrstva za narodno gospodarstvo, Igino Brocchi, Tržičan, Barbarich, Dalmatincec. Komendantor Luccioli je vodil že prva potrg. pogajanja med vsemi državami, ki so dobile kaj ozemlja po stari Avstriji; to pogajanje se je vršilo v Portorozah v Istri 1922. Že tedaj je poslanec Šček izročil gospodu Luccioliju obširno spomenico z zahtevami naših vinogradnikov ter vrtninarjev.

O zamenjavi denarja

zadruham se nismo rekli zadnje besede. Čakamo, da se izpljujejo zavezniški bank, potem pridemo na dan. Ravnotako o zamenjavi zasebnikom, ki so jih zopet enkrat ociganili.

Kmetijsko zadrugo

so ustanovili v Trnovem pri Bistrici. Nadučitelj g. Dovgan prireja kmetijsko-strokovna predavanja.

Protiv ponarejevanju vin. Notranje ministrstvo je poslalo vsem prefektom okrožnico, v kateri zabičava njim, zupanom in drugim podrejenim oblastnikom, da pogosto pregledujejo zaloge

vin v skladiščih in gostilnah ter dajo kemično analizirati, ali niso vina ponarejena. Ministrstvo pravi, da je treba seiti pristna vina pred izdelki.

Splošne cene v državi.

Goveja živina: voli žive teze 350 do 500 L; krave 300 do 550 L. Seno majsko 35 do 40, v balah 38 do 43, avgustansko 35 do 38, v balah 38 do 41. Medika 28 do 30 L. Slama 15 do 16, v balah 18 do 19 L. Deteljno seme 800 do 850 L. Jajca: Piacenza: 11 do 14 L. za 20 kosov. Parma: 54 L. za 100 jajc. Milan: sveža za pitje L. 6.30 do 6.40 prvovrstna za 12, drugovrstna 6.10 do 6.20 L. Pšenica 97 do 100 L., rž 72 do 75, oves 80 do 83. Fizol rdeči 230 do 250 L.

Dinar raste. Dne 22. jan. si dobil za 100 dinarjev 26.40 L., dne 24. jan. pa 26.50 L., 31. jan. 26.60 L., 3. februarja 26.70 L., dne 5. febr. 26.85 L., 20. februarja 29.20 L.

Cene v Istri v zadnjem tednu. Piran: belo vino 120, črno 130, olje 6.20, seno 25, živina 4.40, teleta 7, jagnjeta 6.25, prašički 8.25, mleko 1.30, jajca 55. Novigrad: belo vino 100-120, črno 140-160, olje 6.80, goveja živina 4 do 4.50, teleta 6.50 do 7, mleko 1.20, jajca 50.

Sejmi v Sezani, 12. febr. Priganjih 700 glav, cena: 4.50 do 6.50 L. Konjev 500 po 1000 do 3000 L. Prašičev 350 po 100 do 250 L.; kupčija živahna.

Po čem je lira?

Dne 20. feb. si dal ali dobil:
za 100 dinarjev — 29.20 L.
za 100 š. kron — 67.60 L.
za 100 fr. frankov 97.75 L.
za 1 dolar — 23.25 L.
za 1 funt — 100.80 L.

Kaj nam z dežele pišejo

Volitve v Knežaku — Žalostne vesti iz Šempolaja — Svetolucijski župan in stola — Prva poroka po novem v Zgoniku — Požar v Brkinih — Šolska spricevala v Ricmanjih — Konec volivne borbe v Ricmanjih — Črne bukve v Bregu — Postojnska slava — Pregarci hočejo pripadati reški deželi — Mrliče in ples na Pivki — Pravda za kosanskega župana — Izredno šuden samomor pri Miljah.

KNEŽAK.

V nedeljo 17. februarja so se vršile pri nas nekake predvolitve. Razni gospodje iz Bistrice so prišli, vino je teklo obilo in so pobirali podpise za dr. ja Wilfana. Natihoma so mi povedali, da se mudi. Pravijo, da ne bo treba volit 6. aprila, ker da bodo poslali kar te podpise, ki se pobirajo tudi drugod ter se pošljejo v Rim v potrjenje.

ŠEMPOLAJ.

Ako se ne motim, je to tretji dopis, ki ga je obelodanil Mali list, to priljubljeno slovensko glasilo našega ljudstva. Dolžnost je, da omenimo, kar nam je pri srcu, če že ne starejših, pa vsaj mlajših Šempolajcev. Ne da se ne dopovedati ne popisati žalost in poštost naša, odkar so nam ugrabili našega milega pevovodjo, ki se je moral daleč seliti. Kako naj bi pozabili dvoletenske pevske ure, v katerih je izvežbal zbor, ki se je lahko postavil. Pevovodja ni poznal ne truda ne druge žrtve, ko je šlo zato, da nas spravi na višjo stopinjo izobrazbe. Zadnji njegov trud je posvetil pesmi «Buči more adrijansko», česar pa žalibog ni mogel dokončati. Tedaj pa je prišlo kakor strela z jasnega: vzeli so ga nam na našo veliko žalost. In sedaj smo sami, zapuščenji in razpuščen je naš pevski zbor... V imenu vseh zvestih kličem pevovodji ter njegovi dragi družini: Bog vas živi!

(Ljubitelj petja)

SV. LUCIJA na mostu.

V torek 12. t. m. se je vršila prva civilna poroka. Poročila sta se Kofol Franc in Manfreda Katarina, oba iz Bače. Vhod v občinski urad je bil z zelenjem okrašen. Županstvo je poskrbelo za godbo in občinstvo se je ob do-

ločeni uri zgrnilo na trg. Župan je podaril paru prelep servis za 6 oseb ter spominsko podobo. Po civilni poroki sta odšla novoporočenca v cerkev, kjer sta prejela zakrament. Obilo sreče!

ZGONIK.

V sredo se je vršila prva poroka po novem. Ženin je bil Franc Perčič iz Saleža, nevesta pa Karolina Šimoneta iz Zgonika. G. župan je podaril nevesti zlat prstan. V sredo nato sta stopila pred oltar, kjer sta si obljubila zvestobo. Obilo sreče!

MISLIČE v Brkinih.

Dne 7. febr. se ej ob 4. uri zjutraj vnel požar iz neznanih vzrokov. Poslopje, hlev, lopa, skedenj ter svinjak posestnika in trgovca Josipa Kavčič so zgoreli. Goreti je začelo pri vratih v skedenj; v času 1 in pol ure je ogenj vse vničil: seno, slamo, deteljo, vozove, slamoreznico, univerz. plin ter dva prašiča. Rešili so le en par konj in kravo, ki jo je z veliko težavo rešil sam lastnik in njegov oče. Škoda znaša okrog 25.000 lir. Vsa hvala občanom, ki so pridno pomagali gasiti ter rešili dva prašiča.

POSTOJNA.

V petek ob 10 zvečer je padel zadnji ogromen del stene, ki je ločila staro jamo s fantastično črno jamo. Prehod je sijajen in meri 500 m dolžine. Obiskovalci jame pojdejo vanjo po isti poti kakor doslej, iz nje pa bodo prišli v diven gozdček. Tako so se uresničile sane tistih, ki so bili zamislili novi predor že pred 15 leti.

VRABČE.

Na svečnico smo bili žalostni, ker nismo imeli običajne slavnosti, ki je pri nas največja v letu. Prosimo višjo cerkveno oblastvo, na poskrbi, da bo-

mo imeli zanaprej to slavnost po starodavni navadi.

RICMANJE.

(Zakasnelo). — Te dni so prejeli otroci šolska izpričevala; tiskovine samo v italijanskem jeziku. Pisava učitelja je taka, da je mizerere. Med predmeti nahajamo tudi «Condotta» (pomeni obnašanje, ne pa kaj drugega), «Educazione morale», «Comporre» (ne kompare) itd. Ljudje se samo spogledujejo, ker nič ne razumejo. To gleda 6 letni otrok, v to imenitno šolsko izvestje!

Po tolikem času so se v naši vasi vendar končali ljuti boji radi izvolitve cerkvenega starejšinstva. Po burnih govorancah so bili srečno izbrani štirje agilni možaki, izmed katerih naj s posebno radostjo zabeležimo neutrudljivega Runjata. Pričakujemo sedaj demobilizacijo duhov in vzpostavitev normalnih razmer. Za cerkovnika je spet izvoljen Lovre.

V Dolini smo imeli — po veliki sreči — te dni priliko, da se nam je nudil vpogled v neke «črne bukve». Tu smo našli med drugim na imena naših bivših učiteljev, ki so zapisani v te črne bukve. Takole so zapisani, seve po njihovem pravopisu: Teret, Bezze, Svara in Ceret. Edina naša želja je, da se pošljejo imena teh «nevarnih oseb» na «fitero kampionarijo» v Gorico.

Zelo pogosto vzbujajo bivši «šotokapo» iz Boršta Prodencjat pozornost med našimi vaščani s svojo prisotnostjo v vasi. Vsak se povprašuje, čemu prihaja ta skrajno priljubljena prikazen v vas, ko je vendar tako daleč premeščen. Kaj mu je ostalo tako nepozabno, ne moremo dognati, a domnevamo: tempi passati!

PREGARJE.

Odkar je prišla Reka pod Italijo, se govori, da bodo naredili posebno deželno oblast ali provincijo z glavnim mestom Reko. Pri tej priliki se oglašamo tudi mi Brkini in povemo svojo misel očitno; morda pride na ušesa tudi kakemu mogočniku od tistih, ki vreme delajo. Mi Pregarci bi veliko rajše spadal pod deželno oblast v Reko, nego pa v Pulo. S Pregarja smo v pičlih dveh urah v Bistrici in do Reke so le še tri železniške postaje. Za v Pulo pa moramo hoditi dobre tri ure do Kozine in potem z vlakom skozi celo Istro. Tudi v zadevah deželnega sodišča nam je Reka trikrat bolj pri roki kakor pa Koper. Tudi deželna bolnišnica v Puli nam je od sile daleč in nam prav malo koristi, v Reki bi se je mnogo več posluževali. V Reko se bomo obračali tudi v trgovskih poslih, kolikor se ne obračamo na Trst: Pula pa je za nas tam nekje v Minessoti, kdo ve zanjo, če ni bil kdaj tam za kanonirja. Reka pa nam je pred nosom, in ko nas ze niso hoteli prideliti svojčas k tržaški deželi, povzdiguje danes svoj glas, naj nas vsaj k reški deželi priaknejo.

PLISKOVIČA.

Pravzaprav so nas prekrstili v «Pliskovico della Madonna». Tiha je naša vas, nikdar ni glasu iz nje, kajti prebivalstvo se briga samo za svoje gospodarstvo. V zadnjem času pa se je pojavilo tudi pri nas godrnjanje in nezadovoljnost. Mi smo mirni ljudje, toda kar je preveč, je preveč. Davki se kopičijo tako, da nas je strah; občina bo morala tudi upeljati nove davke, zakaj vladne zahteve vedno rastejo, občina pa nima kapitalov. Dosedaj je krožila še kaka lirca po vasi, zdaj pa so vsi žepi usahnili; vidimo pred sabo čase, ko bo spet začel boben peti, zakaj naši dolgovci se množijo pri oblastvih, pri trgovcih, pri posojilnicah, pri obrtnikih. In vse te prosimo:

Smo grešniki veliki,

Imejte usmiljenje z — dolžniki.

(A. V.)

Dr. A. Grusovin

v Gorici: Piazza Vittoria

(Travnik) v hiši Paternolli 21

Specialist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože, perfekcioniran na dunajskih klinikah.

Sprejema od 9-12 in od 3-7 pop.

POZOR!

na staro slovensko tvrdo

Ant. Breščak

z največjo zalogo pohištva na Goriškem z lastno tovarno v Gorici, Via G. Carducci 14 (prej Gosposka ulica) in V. C. Favetti št. 3

Razprodajam pohištvo po jako znižanih cenah, in sicer

Omare	od 200 lir naprej
posteljnake	90 . . . . .
vzmeti (šušte)	70 . . . . .
blazine	60 . . . . .
kompletne spalnice 800	

Velika izbira navadnih in finejših sob kakor tudi železnih posteljnjakov.

DEBIASIO & DOMENIS

IRST

Skladišča in pisarna: Via Coroneo 13 in v prosti luki št. 2 vrata 15. TELEFON 12-34

Uvoz in izvor italijanskih, čeških in nemških steklenin, čeških in nemških šip vseh mer, češkega porcelana, domače in inozemske prstene posode, opletenih steklenic, emailiranih železnih posod i. t. d.

Ekskluzivna zaloga za Julijsko Benečijo prstene bele in dekorirane posode «Anelli», po neverjetno nizkih cenah.

Zobozdravnik

dr. Lojz Kraigher

specialist za bolezni v ustih in na zobeh sprejema za vsa zobozdravniška in zobotehniška opravila v Gorici, na Travniku 20 (Piazza della Vittoria) od 9-12 in od 3-5.

Vsakovrstna

travna, zelenjadna in cvetlična semena, prvovrstna in po najugodnejših cenah dobite pri edini domači tvrdki:

Sever & Comp.

Via Macchlavelli, 13

NB. Na željo pošiljamo letošnji cenik brezplačno.

Steklene šipe

vsake vrste in mere. Prodaja na debelo in drobno. - Postrežba na dom. - Cene zmerne. Piazza Oberdan št. 3 (Hotel Europa) tel. 44-23.

MALI OGLASI

IZVRSTNO ISTRSKO VINO, lastni pridelek, prodaja na debelo A. Legovič, Podgrad št. 49 - Istra.

RAKITNIK.

Davke so nam naložili in prinesli opomin, da plačamo. Pa glejte! Dva si nista podobna: Dva imata enako posestvo: enemu so naložili 2000 lir davka, drugemu 15 L 15 st. Kaj pa je to? — Pretekli teden smo imeli mrliča v vasi. Dekleta so spletla venec. Potem je prišel Franc s harmoniko in plesali so do drugega jutra!

KOŠANA brez župana.

Naš župan g. Kaluža je odstopil. Namesto da bi zahvalili župana za delo, ga obkladajo z očitanji. Na njegovo mesto je prišel komisar, ki nima določenega uradnega dne in prihaja v občino poljubno. So osebe, ki so prišle 4 uro in pol daleč, a niso nič opravile, ker komisarja ni bilo. Še eno nepravilnost naj omenim. V Št. Petru se prodaja meso od poginjene živali, kar seveda ne more biti ravno zdravo. (j. d.)

Še en dopis.

Košana brez župana v vojski in naprej do tega t. svečana. Imeli smo poštene, častite župane in odbornike. Tem pa so zadnji župan in prijatelji toliko preglavic pripravili, da so jim vajeti prepustili. Nova postava se je glasila: občina deveta briga, glavno osebna korist. Prišlo je v prvo vrsto barantanje. Pri vsaki seji se je pilo in debatiralo. «Kdaj gremo v Istro po vino? Kje je kakšen konj ali krava pogeni? Kdaj bomo kontrabant gonili?» Saj dobro vemo, kako se je led vozil in kako so se cepiči kupovali. Huda je tujčeva peta, a hujše je, ako nas rodni brat zatira!

(M. M. v imenu nad 200 občanarjev)

SV. BARBARA v Istri.

Dragi Mali list! Zalostno vest ti sporočam, ker nas je zares hudo pretreslo. V soboto popoldne je šel neki deček v gozd, da bi listje grabil za pod blago. Kar naenkrat zagleda deček izkopen jarek, ki je bil na vrhu z zemljo pokrit. Na eni strani je zagledal luknjo, pokrito s steklom. Deček je gledal začuden ter je v radovednosti vzdignil steklo. In kaj vidi? Truplo mladega človeka. Deček je bil kakor zmešan ter je bezal in siril novico. Ugotovili so, da je bil to 22 letni Josip Čač, mladenič od Sv. Barbare blizu Milj. Dve uri in pol je šel iz vasi, da si je izkopal grob v gozdu, v puščavo, kjer ga ne bi niti zverina dobila. Kaj je storil!

KALCINE v Istri.

Poročila sta se 16. februarja Ivan Vizintini in Marija Ivančič. Želimo obilo sreče!

DELAVSKI VESTNIK.

Vničevanje delavskih organizacij.

Vlada je izdala odlok, po katerem sme prefekt nadzirati delavske organizacije. Prefekt sme razpustiti odbor ter imenovati izrednega komisarja za upravitelja društvene blagajne ter sme razpustiti organizacijo in likvidirati blagajno. Prefekt sme to storiti, ako dozna, da se denar porablja v druge namene, ki niso naravnost zapopadeni v pravilih. Kaj se to pravi? Delavska organizacija ne bo smela več iz svojega dajati za svoje časopisje, za propagando, za volitve. Tako nazadnjaške postave nima nobena druga država na svetu. O tej stvari je izrekel sijajno sodbo senator Einaudi, ki je znan prijatelj bank. On pravi: «Delavska organizacija sme rabiti denar, kakor se članom prav zdi. Ali ne delajo tako tudi industrijske družbe, trgovske trdike, banke, ki izdajajo milijone za volitve in za podkupovanje časopisja? Mari nismo nikdar čuli, kako je ta ali ona industrijska družba ali banka kupila ta in ta list ali je dala toliko in toliko denarja gotovi stranki? Pa zakaj niso zakona raztegnili tudi na organizacije gospodarjev?» Tako je senator Einaudi obsodil ta nazadnjaški zakon.

Ladjedelnica v Tržiču je vzela 360 de-

lavcev na delo. Vsi so domačini. Vojna mornarica namerava razpisati se nekaj naročil, tako da je upati, da pride še nekaj delavcev do kruha.

Hudičev rep in notar Rumer.

Hudičev rep piše zgodovino sezanskega notarja. Zgodovina obsega tri dele: Rumer pred vojno, Rumer med vojno, Rumer po vojni. Danes priobčimo le prva dva dela, tretji del, ki je najbolj zanimiv, pride prihodnjič na vrsto.

Rumer pred vojsko.

Hudičev rep opisuje Rumerja kot krvoseca, ki sesa kri ubogega kraškega ljudstva. V trenutku, ko ga je imelo zasačiti avstrijsko oblastvo, se je Rumer rešil s tem, da se je vpisal v cesarsko društvo «K. k. Flottenverein», v gumbnici pa je začel nositi črno-rumen znak. Toda lisica menja dlako, navade pa ne! Rumer je še nadalje lupil ubogo kraško ljudstvo, obenem pa se je kot prekanjen avstrijski petoliznik držal pokonci, tako da ga pravica ni zadela.

Rumer med vojsko.

Rumer liže naprej cesarsko-kraljeve pete, da bi se tako rešil sodbe radi grehov. In glej! Rumer je vzel iz roke spoštovane gospe Franje Gulič 40.000 kron, ki so bile last «Rdečega križa». In krone so izginile. Kam? Miši so jih pojedle...

Krvavo leto.

Ubogi kraški begunci se spominjajo nesrečnih dni v septembru 1916., ko so morali po ukazu oblastev iz svojih hiš, iz svojih vasi, da bi se preselili v nesrečne barake. Živino in hrano, ki so jo imeli begunci s sabo, so jim rekvirirali v Sežani: govedo po 2 kroni 20, žito po 62 vinarjev kilo. Komaj so prišli v Ljubljano, so plačevali žito po 8 do 12 kron kilo. Renški župan gospod Stepančič je odgovoril cesarju Karlu, ki ga je vprašal, kako je z ljudstvom, z besedami: «Naši stari in naši otroci so pomrli v barakah, naša mladina umira v jarkih, mi pa umiramo od lakote v svojih porušenihi domovih».

Takrat so krvosesi z Rumerjem na čelu sesali kri ubogemu ljudstvu. Neki avstrijski vohun je stokrat blatil Italijo in je dal obsoditi ubogega nedolžnega človeka v petletno ječo. Rumerja pa so odlikovali s kolajno «Goldenes Verdienstkreuz mit der Krone».

Mednarodno sesanje.

Rumer je začel tudi sesati kri ubogih laških vojakov-ujetnikov. Njegova soproga je morala peči ogromne množine kruha, ki se je prodajal laškimi vojakom za oderuške cene. On je celo slačil laške oficirje, nato je vprašal: «Vidite ta kožuh? Mene stane samo kos kruha in 200 kron. Samo prijatelju bi ga dal za 10.000 kron.» Maks Premru, zaprisežen zamljemerec.

NAŠA POŠTA.

Na nestevisla vprašanja glede izseljevanja odgovorimo prihodnjič.

Krone in privatniki. Pri kravji kupčiji, ki so jo sklenili razni ministri in za katero so se šli častitljivi naši tržaški narodni voditelji s cilindrom na glavi zahvaliti ministrom, so privatnike prodali. Kron privatnikom ne bodo izmenjali.

— **Kobjeglava.** Krivico so nam zadali bankirski hlapi, ki so prezrli na tisoče zasebnikov, ki imajo še vedno neizmernane krone. — **Bača.** Začne izhajati, čim končamo zgodovinski drobiz. — **Trnovo.** Treba opiliti, pa že priobčimo. — **Postojnskan.** Zalostno upanje! — **Kovač.** Pravico do podkovanja vam daje sele izpit. Prošnja potom podprefektura na prefekturo. Še vedno v veljavi avstrijska postava. To pa ne bo več dolgo trajalo. — **K. V.** Ste zamudili; zadnji dan je bil 31. december 1923.

TRDI OREHI

NAPISNIK.

St. 49.

(Joze).

C. E.
N. * *
O k R A D.
K.
* * *
I. N. O B E.
* N E. *
* D. O. M. *

V muzeju je kamen s tem napisom. Kaj pravi? (Pet lir).

Zobozdravniški ambulatorij
Zobotehnik
M. Godina
Via Genova št. 13 prvo nad.
TRST
od 9-1, od 3-7
— ob nedeljah od 10-12 —

Knjigarna in papirnica
J. ŠTOKA - TRST
Via Milano 37

se priporoča sl. občinstvu v mestu in na deželi, župnim, občinskim in šolskim uradom, pisarnam, obrtnikom, trgovcem in zaresnikom.

— **Lastna knjigovoznica.** —
Založba Vedeža, Kleinmayerjeve ital.-slov. slovnice, slov.-italijanskega in ital.-slovenskega slovarja. — Ima v zalogi vse najnovejša slov. knjige.

Stab. Tip. S. Spazzal, via Commerciale 8.

Podgradska posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejeno zavezo, obrestuje hranilne vloge po

5%

brez odbitka rentnega davka.

Varnost največja.

Točna postrežba.

Za trgovce in podjetnike tekoči račun.

Denarni promet v letu 1923: 4 milijone lir.

Stanje hranilnih vlog: 700.000 lir.

Zobotehnični ambulatorij

TRST, Via Settefontane št. 6, I nad.

odprt vsak dan od 8.—18. in od 15.—19. Izvršujejo se hitro in točno vsa dela z zlatom kakor tudi zobnice s kavčukom. Slovencem 10% popusta kakor tudi plačilo na obroke. Delo zajamčeno.

EGIDIJ SCHIFFLIN, koncesijonirani zobotehnik.

Čevljarnica FORCESSIN

Je najboljša zaloga z dobrim blagom.

Trst, via Caprin 5 pri Sv. Jakobu

podružnica via Udine 2.

Ali iščete čevljice
za deklice in fantiče?
Nakšno imajo radi
Ta stari in ta mladi?
Eleganca, trajnost, nizka cena,
To troje je največjega pomena.
Največji magazin
Ima Forcessin
V ulici Caprin.

Čevljarnica FORCESSIN